

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Kopsavilkums Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinumam par priekšlikumu regulai par datu automatizētu apmaiņu policijas sadarbībai (“Prüm II”)

(Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē www.edps.europa.eu)

(2022/C 225/04)

Eiropas Komisija 2021. gada 8. decembrī pieņēma priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par datu automatizētu apmaiņu policijas sadarbībai (“Prüm II”), ar ko groza Padomes Lēmumus 2008/615/TI un 2008/616/TI un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1726, 2019/817 un 2019/818 (“Prüm lēmumi”). Priekšlikums ir daļa no plašāka tiesību aktu kopuma, saukts par “ES Policijas sadarbības kodeksu”, kas ietver arī priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par informācijas apmaiņu starp dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm (atkarībā no atsevišķa EDAU atzinuma) un priekšlikumu Padomes ieteikumam par operatīvo policijas sadarbību.

Priekšlikuma mērķis ir uzlabot tiesībsardzības iestāžu sadarbību un jo īpaši informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm, kas ir atbildīgas par noziedzīgu nodarījumu novēršanu, atklāšanu un izmeklēšanu, paredzot nosacījumus un procedūras automatizētai DNS profilu, daktiloskopisko datu (pirkstu nospiedumu), sejas attēlu, policijas ierakstu un konkrētu transportlīdzekļu reģistrācijas datu meklēšanai, kā arī datu apmaiņai pēc sakritības.

Lai gan EDAU saprot, ka tiesībsardzības iestādēm ir jāizmanto labākie iespējamie juridiskie un tehniskie līdzekļi, lai atklātu, izmeklētu un novērstu noziegumus, viņš norāda, ka ierosinātajā jaunajā Prüm sistēmā nav skaidri noteikti būtiski datu apmaiņas elementi, piemēram, noziegumu veidi, kas var pamatot vaicājumu, un nav pietiekami skaidrs to datu subjektu tvērums, kurus skar automātiska datu apmaiņa, piemēram, vai datu bāzēs, uz kurām attiecas vaicājums, ir tikai aizdomās turēto un/vai notiesāto personu dati vai arī citu datu subjektu, piemēram, cietušo vai liecinieku, dati.

EDAU jo īpaši uzskata, ka automatizētai DNS profilu un sejas attēlu meklēšanai vajadzētu būt iespējamai tikai saistībā ar atsevišķu smagu noziegumu izmeklēšanu, nevis jebkādu noziedzīgu nodarījumu, kā paredzēts priekšlikumā. Turklāt EDAU uzskata, ka priekšlikumā ir jāievieš kopīgas prasības un nosacījumi attiecībā uz datiem valsts datu bāzēs, kas darīti pieejami automatizētai meklēšanai, pienācīgi ņemot vērā pienākumu saskaņā ar Tiesībsardzības direktīvas (LED) 6. pantu nošķirt dažādas datu subjektu kategorijas (t. i., notiesātus noziedzniekus, aizdomās turētos, cietušos utt.).

EDAU ir nobažījies arī par to, kā ierosinātā automatizētā meklēšana un policijas reģistru apmaiņa ietekmē attiecīgo personu pamattiesības. Viņš uzskata, ka nav pietiekami pierādīta ierosinātās automatizētās meklēšanas un policijas reģistru datu apmaiņas nepieciešamība. Ja šāds pasākums tomēr tiek pieņemts, pat brīvprātīgi, tad, lai ievērotu proporcionalitātes principu, būtu vajadzīgas stingras papildu garantijas. Jo īpaši, ņemot vērā datu kvalitātes problēmas, gaidāmajā regulā cita starpā būtu skaidri jādefinē noziegumu veidi un/vai smagums, kas var attaisnot automatizētu vaicājumu valsts policijas reģistros.

Attiecībā uz Eiropola iekļaušanu Prüm sistēmā EDAU uzskata, ka viņa komentāri un ieteikumi Atzinumā 4/2021 par priekšlikumu grozīt Eiropola regulu joprojām pilnībā ir spēkā Prüm sadarbības kontekstā, jo īpaši saistībā ar tā dēvēto “lielo datu problēmu”, t. i., lielu un sarežģītu datu kopu apstrādi, ko veic Aģentūra. EDAU vēlētos atgādināt divus no galvenajiem vēstījumiem atzinumā par Eiropolu: ar spēcīgākām pilnvarām vienmēr būtu jānodrošina stingrāka uzraudzība, un vienlīdz svarīgi ir tas, ka jebkādi izņēmumi, kas piemērojami atkāpju veidā, nedrīkst kļūt par normu.

Priekšlikums paredz sarežģītu arhitektūru datu automatizētai meklēšanai un apmaiņai Prūm sistēmā ar trim atsevišķiem tehniskiem risinājumiem, kurus izstrādā un uztur trīs dažādas struktūras. EDAU uzskata, ka priekšlikumam vajadzētu būt skaidrākam attiecībā uz atbildību par personas datu apstrādi, jo īpaši EUCARIS, kas nav balstīta uz ES tiesību aktiem un kam ir starpvaldību raksturs. Turklāt EDAU uzskata, ka, ņemot vērā personas datu apstrādes mērogu un sensitivitāti, ierosinātais Prūm sistēmas horizontālās pārvaldības modelis nav piemērots un būtu vēl vairāk jāstiprina, piemēram, piešķirot centrālu koordinācijas lomu ES struktūrai, piemēram, Komisijai.

Turklāt juridiskās noteiktības labad EDAU uzskata, ka būtu skaidri jāprecizē priekšlikumā ietverto datu aizsardzības noteikumu saistība ar spēkā esošo tiesisko regulējumu par datu aizsardzību ES, jo īpaši DAT un Regulu (ES) Nr. 1725/2018 (EUDPR).

Atzinumā ir analizēti arī vairāki citi konkrēti jautājumi un sniegti ieteikumi par tiem, piemēram, Prūm sistēmas saikne ar sadarbības sistēmu, datu nosūtīšana trešām valstīm un starptautiskām organizācijām vai apstrādes darbību uzraudzība Prūm sadarbības nolūkos.

1. IEVADS UN PAMATINFORMĀCIJA

1. Eiropas Komisija 2021. gada 8. decembrī pieņēma priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par datu automatizētu apmaiņu policijas sadarbībai ("Prūm II"), ar ko groza Padomes Lēmumus 2008/615/TI un 2008/616/TI un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1726, 2019/817 un 2019/818 ("priekšlikums")⁽¹⁾.
2. Priekšlikums ir daļa no plašāka tiesību aktu kopuma, saukts par "ES Policijas sadarbības kodeksu", kas ietver arī:
  - priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par informācijas apmaiņu starp dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm un ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2006/960/TI⁽²⁾, un
  - priekšlikumu Padomes ieteikumam par policijas operatīvo sadarbību⁽³⁾.
3. Kā norādījusi Komisija, ES Policijas sadarbības kodeksa mērķis ir uzlabot sadarbību tiesībsardzības jomā starp dalībvalstīm un jo īpaši informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm⁽⁴⁾. Šajā sakarā priekšlikumā ir paredzēti nosacījumi un procedūras automatizētai DNS profilu, daktiloskopisko datu (pirkstu nospiedumu), sejas attēlu, policijas ierakstu un noteiktu transportlīdzekļu reģistrācijas datu meklēšanai un datu apmaiņai pēc atbilstības starp iestādēm, kas atbildīgas par noziedzīgu nodarījumu novēršanu, atklāšanu un izmeklēšanu.
4. Priekšlikums, kā arī ES Policijas sadarbības kodekss kopumā ir saistīti ar politikas mērķiem vairākos ES stratēģiskajos dokumentos tieslietu un iekšlietu jomā, jo īpaši ES Drošības savienības stratēģijā⁽⁵⁾, ES Organizētās noziedzības apkarošanas stratēģijā 2021.–2025. gadam⁽⁶⁾ un 2021. gada Šengenas zonas stratēģijā⁽⁷⁾. Turklāt priekšlikumi, ar ko izveido Policijas sadarbības kodeksu, būtu jāapsver, ņemot vērā notiekošo Eiropola reformu un aģentūras kā Savienības centrālā kriminālās informācijas centra pieaugošo lomu, vācot un apstrādājot arvien lielāku datu apjomu⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ COM(2021) 784 final.

⁽²⁾ COM(2021) 782 final.

⁽³⁾ COM(2021) 780 final.

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/news/boosting-police-cooperation-across-borders-enhanced-security-2021-12-08_en

⁽⁵⁾ Komisijas paziņojums par ES Drošības savienības stratēģiju, COM/2020/605 final.

⁽⁶⁾ Komisijas paziņojums par ES Organizētās noziedzības apkarošanas stratēģiju 2021.–2025. gadam, COM/2021/170 final.

⁽⁷⁾ Komisijas paziņojums "Stratēģija pilnībā funkcionējošai un noturīgai Šengenas zonai", COM/2021/277 final.

⁽⁸⁾ Plašāku informāciju skatīt EDAU Atzinumā 4/2021, https://edps.europa.eu/system/files/2021-03/21-03-08_opinion_europol_reform_en.pdf

5. Komisija 2022. gada 5. janvārī saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 42 panta 1. punktu apspriedās ar EDAU par Prūm II priekšlikumu. Šajā atzinumā izteikti komentāri un ieteikumi attiecas tikai uz tiem priekšlikuma noteikumiem, kas no datu aizsardzības viedokļa ir visbūtiskākie.

4. SECINĀJUMI

73. Ierosinātajā jaunajā Prūm sistēmā nav skaidri noteikti būtiski datu apmaiņas elementi, piemēram, noziegumu veidi, kas var pamatot vaicājumu (meklēšanu), jo īpaši DNS profili, t. i., jebkurš noziedzīgs nodarījums vai tikai smagāki noziegumi. Turklāt priekšlikumā nav skaidri noteikts to datu subjektu tvērums, kurus skar automatiska datu apmaiņa, t. i., vai datu bāzēs, uz kurām attiecas vaicājums, ir tikai aizdomās turēto un/vai notiesāto personas dati vai arī dati par citiem datu subjektiem, piemēram, cietušajiem vai lieciniekiem.
74. Lai nodrošinātu ieviešanās personas datu aizsardzības pamattiesībās nepieciešamību un samērīgumu, ņemot vērā Hartas 52. panta 1. punktu, ir būtiski precizēt pasākumu personisko un materiālo piemērošanas jomu, t. i., tieši skarto datu subjektu kategorijas un objektīvos nosacījumus, kas var pamatot automatizētu vaicājumu citu dalībvalstu vai Eiropola attiecīgajā datu bāzē.
75. EDAU jo īpaši uzskata, ka automatizētai DNS profilu un sejas attēlu meklēšanai vajadzētu būt iespējamai tikai saistībā ar smagu noziegumu, nevis noziedzīgu nodarījumu individuālu izmeklēšanu, kā paredzēts priekšlikumā. Turklāt saskaņā ar LED 6. pantā noteikto pienākumu noskaidrot dažādas datu subjektu kategorijas priekšlikumā būtu jāparedz ierobežojums attiecībā uz datu subjektu kategorijām, kuru DNS profili un sejas attēli, kas glabājas valstu datu bāzēs, būtu jādara pieejami automatizētai meklēšanai, jo īpaši ņemot vērā mērķa ierobežojumu datiem no citām kategorijām, kas nav notiesāti noziedznieki vai aizdomās turētie.
76. EDAU uzskata, ka nav pietiekami pierādīta ierosinātās automatizētās meklēšanas un policijas reģistru datu apmaiņas nepieciešamība. Ja šāds pasākums tomēr tiek pieņemts, pat brīvprātīgi, tad, lai ievērotu proporcionalitātes principu, būtu nepieciešami papildu stingri aizsardzības pasākumi. Jo īpaši, ņemot vērā datu kvalitātes problēmas, kuras nevar atrisināt ar tehniskiem pasākumiem, piemēram, tikai pseidonimizāciju, jaunajā regulā būtu vismaz jānosaka noziegumu veidi un/vai smagums, kas var attaisnot automatizētu meklēšanu valsts policijas reģistros.
77. Attiecībā uz Eiropola iekļaušanu Prūm sistēmā EDAU uzskata, ka viņa komentāri un ieteikumi Atzinumā 4/2021 par priekšlikumu grozīt Eiropola regulu joprojām ir pilnībā spēkā Prūm sadarbības kontekstā, jo īpaši tie, kas saistīti ar lielu datu kopu apstrādi, ko veic Aģentūra. Turklāt EDAU iesaka precizēt personas darbības jomu, t. i., precizēt datu subjektu kategorijas, uz kurām attiecas 49. un 50. pantā minētie vaicājumi, kā arī saskaņot reģistru glabāšanas termiņus, lai nodrošinātu saskaņotību ar Eiropola regulu.
78. Priekšlikums nodrošina sarežģītu arhitektūru automatizētai datu meklēšanai un apmaiņai Prūm sistēmā ar trim atsevišķiem tehniskiem risinājumiem, kurus izstrādā un uztur trīs dažādas struktūras. Turklāt viena no tām — EUCARIS — nav balstīta ES tiesību aktā, bet tai ir starpvaldību raksturs. Tādēļ EDAU uzskata, ka priekšlikumā būtu skaidri jāpievēršas atbildībai par personas datu apstrādi EUCARIS. Turklāt EDAU uzskata, ka, ņemot vērā personas datu apstrādes mērogu un sensitivitāti, pašreizējais Prūm sistēmas horizontālais pārvaldības modelis nav piemērots un būtu vēl vairāk jāstiprina, piemēram, piešķirot centrālu koordinācijas lomu ES struktūrai, piemēram, Komisijai.
79. Vēl viens svarīgs priekšlikuma elements, kam nepieciešama rūpīga analīze par tā ietekmi uz pamattiesībām, ir Prūm sistēmas saskaņošana ar ES informācijas sistēmu sadarbības satvaru tieslietu un iekšlietu jomā. EDAU aicina likumdevēju apsvērt, vai šajā sakarā ir vajadzīgi papildu noteikumi, piemēram, īstenošanas vai deleģētajā aktā, ar kuriem būtu jārisina konkrētas problēmas, piemēram, sejas attēlu salīdzināšanas algoritmu kvalitāte un veikspēja.

80. Ņemot vērā to, ka priekšlikuma juridiskais pamats, *inter alia*, ietver LESD 16. pantu, skaidrības un noteiktības labad EDAU iesaka priekšlikumā precizēt, ka datu aizsardzības noteikumi 6. nodaļā neskar DAT un EUDPR piemērošanu attiecībā uz personas datu apstrādi saistībā ar tiesībaizsardzības sadarbību Prūm sistēmā.
81. Turklāt EDAU uzskata, ka prasība regulāri revidēt personas datu apstrādes darbības Prūm II regulas nolūkos būtu jāpaplašina un tai būtu jāattiecas arī uz personas datu apstrādes darbībām valsts līmenī. Šajā sakarā EDAU iesaka priekšlikuma 60. panta 2. punktā vispārīgi atsaukties uz EDAU pilnvarām saskaņā ar EUDPR 58. pantu, nevis tikai uz dažām no tām.

Briselē, 2022. gada 2. martā

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI
